

Gemeente Leusden

MEMO

Aan : Raad
Cc :
Van : College
Datum : woensdag 17 juli 2019
Betreft : Statutenwijziging en deelnemersovereenkomst stichting Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug

Aanleiding

Het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug (NPUH) is een samenwerking tussen partijen, een netwerk van hen die bij willen dragen aan de instandhouding en ontwikkeling van de Utrechtse Heuvelrug. De verschillende gebiedspartijen onderschrijven de ambities en projecten van het NPUH, en willen daar via de Stichting NPUH (hierna: de Stichting) uitvoering aan geven. Provincie en gemeenten zijn bereid een financiële bijdrage te leveren. De Stichting bereidt statutenwijzigingen voor die invulling geven aan de gewenste governance. De governance is zo ingericht dat de financiële bijdragen van de overheden aan de Stichting op een rechtmatige wijze verstrekt kunnen worden. De Stichting vraagt instemming van de betrokken overheden met de statutenwijziging. Daarnaast zal de Provincie een Deelnemersovereenkomst aangaan, waarmee de rol, positie en verantwoordelijkheid van de Provincie ten aanzien van de Stichting helder wordt geregeld. Het college heeft op 23 juli 2019 ingestemd met de statutenwijziging en heeft besloten de deelnemersovereenkomst aan te gaan. Met deze memo willen wij u hierover informeren.

Voorgeschiedenis

In het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug staat de bescherming, het behoud en de ontwikkeling van de waarden op het gebied van natuur, landschap en erfgoed centraal. Dit is in eerste instantie vertaald in Agenda voor de Heuvelrug (2016, procesplan). Vervolgens zijn deze doelstellingen vertaald in meerdere ambities die in de Samenwerkingsagenda Nationaal Park Heuvelrug en de Intentieovereenkomst zijn opgenomen, waarvan u beiden kennis heeft genomen.

Met de ondertekening van de Intentieovereenkomst (januari 2018) heeft de provincie, en met haar de overige betrokken partijen, aangegeven gezamenlijk te zullen kijken naar oplossingen voor de financiële opgave (€800.000 per jaar voor de komende twee jaar). Op 25 september 2018 is besloten dat de provincie samen met de acht gemeenten binnen de Utrechtse Heuvelrug (Baarn, De Bilt, Leusden, Rhenen, Soest, Utrechtse Heuvelrug, Woudenberg en Zeist) de kosten draagt die samenhangen met de realisatie van de ambities uit de Samenwerkingsagenda.

Provincie en gemeenten nemen ieder de helft van de benodigde financiering voor hun rekening; gemeenten maximaal € 400.000 en provincie Utrecht maximaal € 400.000 per jaar voor een periode van 2 jaar (2019 en 2020). Dit wel onder de nadrukkelijke voorwaarde dat betaling aan de Stichting pas plaatsvindt, op het moment dat er sprake is van voldoende waarborging. Dit houdt concreet in dat er afspraken gemaakt zijn tussen de Stichting en provincie Utrecht en betrokken gemeenten over de randvoorwaarden voor een rechtmatige toekenning van middelen en de condities waaronder de toegekende middelen overgedragen worden.

Essentie / samenvatting

Het Nationaal Park is een samenwerking tussen partijen, een netwerk van hen die bij willen dragen aan de instandhouding en ontwikkeling. Om effectief te kunnen samenwerken is een heldere, transparante organisatievorm nodig, en duidelijkheid over de rol en verantwoordelijkheid van de Stichting en die van de samenwerkende partijen. Het verkrijgen van die duidelijkheid, en het vertalen daarvan in het juiste organisatie-model is een opgave op zich en nadert nu haar afronding.

Governance

Het NPUH kan de eigen taken en verantwoordelijkheden van de verschillende betrokken partijen niet overnemen. Ieder speelt haar eigen rol, heeft haar eigen verantwoordelijkheden en soevereine positie. De rol van het NPUH spitst zich toe tot die onderwerpen die één partij op zichzelf niet of lastig kan aanpakken. Die samenwerking is geholpen bij een organisatievorm, een juridische entiteit die een aantal zaken voor de partijen kan organiseren. Die entiteit bestaat al geruime tijd in de vorm van Stichting Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug.

Er is behoefte aan een heldere bestuursstructuur met een kleine en compacte werkorganisatie. Dat betekent dat de Stichting gebruik maakt van kennis, kunde en capaciteit van betrokken partijen en partners in plaats van zelf alles in huis te hebben. De Stichting is oliemannetje, geen projectenbureau.

Voor de samenwerking is het belangrijk dat niet één partij een dominante positie inneemt. Voor de overheden betekent dit dat zij een zekere afstand moeten nemen en vertrouwen moeten hebben in de wijze waarop partijen, waaronder de overheden zelf, binnen de Stichting samenwerken. Zeker in het geval er ook meer samengewerkt gaat worden met private partijen, is dit van belang.

Het onderzoek naar het juiste sturingsmodel, aangevuld met juridische advisering heeft geleid tot een aantal aanpassingen van de Stichting, die nu hun weerslag krijgen in de statuten. Met het aanpassen van de statuten door het Stichtingsbestuur kan de organisatiestructuur en werkwijze geïmplementeerd worden.

Nu terreineigenaren en overheden een belangrijke rol kunnen gaan vervullen in de Stichting, is het van belang helderheid te houden om welke partijen het dan gaat. Om die reden is een 'Deelnemersovereenkomst' opgesteld. Deze term wekt soms verwarring, omdat een Stichting in formele zin geen deelnemers kent. Kern van deze overeenkomst is dat de deelnemende partij steun verleent aan de samenwerking, dit mede via de Stichting vorm wenst te geven en de ambities van de Stichting al beschreven in de statuten onderschrijft. Iedere deelnemer behoudt uiteraard haar eigen rol, taken, verantwoordelijkheden en soevereine status. De Stichting vormt ook geen extra laag tussen de verschillende partijen.

Positie van provinciale staten en gemeenteraden

Hoewel er sprake is van enige afstand tussen overheid en de Stichting, zijn er drie manieren waarop de overheid, en daarmee Staten en Raden, invloed uit kan oefenen op het functioneren van de Stichting.

1. De meerderheid van de leden van de Raad van Toezicht wordt benoemd door de overheid;
2. De overheid benoemt een deel van de leden van de Vergadering van Deelnemers;
3. De Stichting is vooralsnog afhankelijk van de financiële bijdragen van de overheden. De overheden hebben daarmee een sterk instrument in handen, en kunnen indien gewenst voorwaarden stellen of de samenwerking beëindigen.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Met een rechtmatige financiële bijdrage via een subsidie van provincie en gemeenten en medewerking van terreineigenaren en ondernemers kan de Stichting de komende twee jaar met een slimme en slanke werkorganisatie concreet werken aan het realiseren van een Nationaal Park, dat beschermt, versterkt en beleefbaar wordt. Op deze wijze wordt een slagvaardig en compact samenwerkingsverband gerealiseerd.